

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Bavaria Sancta Maximiliani Sereniss. Principis Imperii,
Comitis Palatini Rheni, Vtrivsq. Bav. Dvcis Avspiciis**

Rader, Matthäus

Monachii, 1615

S. VVolfangvs Episcopvs Ratisponensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79686](#)

S. VVOLFGANGVS EP. RAT.

Henrici pietas qua creuerit arte requiriſ?

VVOLFGANGVM huic caeli rex dedit artificem.

Integra ſi nescis quid proſit vita Magiſtri,

Inclita diuini Cesaris acta lege.

Sic populos, ſic ille duos, ſic imbuit ipsam.

Aetatem, que ſpes posteritatis erat.

O sator imperij VVOLFGANGOS mitte trecentos,

Si vis Henrico surgere mille pares.

Q. 3

S. VVOL-

S. V. A. O. P. T. G. N. C. J. F. R. R. A. T.

2. NOV.

S. VVOLFGANGVS

E P I S C O P V S

R A T I S P O N E N S I S .

WOLFGANGVS ab illustri sanguine dynastarum in Sueviā stirpem traxit, patrēmq; habuit Comitem Pful-^{15. ccccc.}
 lingarum ex castro Ahalmiano, quod haud procul est
 oppido Reutlinga, matrem Gertrudem Veringanam
 eiusdem nobilitatis fæminam, ipse Vuellenburgi seu
 VVeltenburgi Rhætorum arce, prius quàm in lucem ederetur, per
 illustrē fidus stellæ matri sub nocturnam quietem diuinitus signifi-
 catus est, quod prodigium non aliud notabat, monebātue quàm
 futuram filij claritudinem, sanctitatis famam, & excellentiam do-
 ctrinæ. Nam statim à natali septimum annum ingressus, cœpit in
 cultu literarum dare specimen indolis, quà spem faciebat fore vt
 olim gentes populosque pro sacro tribunali doceret: adeò mature
 atrum hoc lucere cœpit, quod in dies maius & illustrius iubar ex se
 fundebat. Augiam diuitem missus est primū ad ingenium opti-
 mis disciplinis excolendum; nam per eam tempestatem nobilissi-
 mum & amplissimum Cœnobium Augiense & opibus florebat, &
 studijs, aliaque pleraq; præstabat, & quod caput est, religiosis institu-
 tis maximam sibi per omnem Germaniam auctoritatem concilia-
 rat, ex quo, velut ex magnorum patrum senatu, multi prodibāt pon-
 tifices prouinciales, quorum alij Constantiensem, alij Regino-
 burgicam, alij Argentinensem Ecclesiam procurabant. Animad-
 uertit in VVolfango felicem & docilem ad omnia naturam Hen-
 ricus Popponis ad Heribolim antistitis frater, clarissimis Frâcorum,
 Sueuorumque proceribus sanguinis propinquitate adnexus, eoque
 sc̄ in intimam VVolfagi familiaritatem insinuauit, instititque ora-
 re, & s̄pius ac vehementius vrgere, vt secum vel inuitus Heribolim
 ad sublimiores & cælestes literas discendas proficiseretur. Euo-
 cārat iam antè Popo Stephanum ex Italiâ opinione eruditioñis id
 æui excellentem. Hunc cum audirent, & VVolfangus cælesti do-
 ctore spiritu S. adiutus celerrimè arriperet, quæ ipse sapientiae pro-
 fessor non sine multo labore perdiscebat, antequam ad docendum
 in cathedram ascenderet. Incidit olim locus ex Martiano explanan-
 dus, de quo inter condiscipulos concertatio extitit, quæ mens au-

ctoris

Q. 4

Vixit.
 Scriptores
 vita.
 Anonymus
 apud Surtu-
 um ex MS.
 Lambertus
 Dietmarus
 Trithemius
 Fafsi Ro-
 manus
 Germanus
 Crancus
 Handius
 Aucimus
 Aly, qui
 patria voce
 scripsit.
 Et hoc sp̄e
 anno Ingol-
 stadii edita.
 Christophorus
 Hartmannus
 Arnulphus
 Comes.

D E S. W V O L F G A N G O

cotoris germana esset, nam ex Stephani verbis nemo poterat assequi intelligentiam, quæ studiosis veritatis faceret satis. Itum communi consilio ad VV Wolfgangum, qui nodos omnes adeò expeditè soluit, vt non citius Alexander Gordium ferro abrupisse crederetur. Sed enim quæ res VV Wolfgango apud æquales magnam collegit ingenij famam, ea apud Stephanum eundem in summo posuit odio, cùm sibi discipulum ab auditoribus præferri non obscuris signis deprenderet. Itaque illum persequi, obtrectare, laudes & virtutes ingenij per calumnias deterere, & quem in amoribus & admiratione habere debebat, perditum cupere. Quod vbi VV Wolfgangus sensit, apud doctos etiam inuidiam valere, nihilque sincerum & virtuti geminum in ipsis sapientiæ cultoribus doctorib[us]que æquè vitijs & artibus inferni hostis, quām quemlibet ē vulgo obnoxij, cepit consilium fessè ex hominum improborum consortio subducendi, vitæq[ue] sanctioris inter religiosos viros amplectendæ. Sed his cogitationibus intercessit Henricus, VV Wolfgangi, vt diētum, familiaris, eo ipso tempore Treuirensi pontificatu auctus, qui VV Wolfgangum amplissimis honorum & stipendiiorum promissis ad opem sibi ferendam solicitauit, nec antea quicquam profecit, quām Henricus illi non decurionatus, aut sacras præfecturas, sed juuentutem in scholis gratis erudiendam committeret. Quod ille munus tam sanctè administravit, vt non solum animos adolescentiæ optimis literis imbueret, mores emendaret, vitiorum elementa eraderet, virtutes inscreveret; sed in opia circumuentos suis ipse copijs aleret, adeoque vitam juxta suis auditoribus suā benignitate propagaret, eorumque animos cælo dignos per virtutem præpararet. Quæ res illum in summâ apud omnes existimatione posuit, mouitque Henricum, vt denuò VV Wolfgangum aggredieretur, ne majores honores vellet rejicere, non alio fine delatos, quām vt collapsam sacerdotum disciplinam integritati suæ restitueret, ad quam nemo tum aptior ipso VV Wolfgango videretur essetque.

Ægrè tandem induxit obnitentem, nec aliâ mente obsequenter, quām vt ne refractarius, & in suum presulem contumax existimaretur. Suscepto dein decurionis munere, ita se tractauit, vt vitâ mortuimque sanctimoniam omnibus esset documento, plūsque efficeret auctoritate nominis, quām imperijs & præceptis. Sacer ordo antea vagus, solitus, & propè sine ordine degens, jam ad formam admodum coenobitarum vitam exigebat. Instabat his VV Wolfgangus opportunè, importunè, vt mali tremeret, boni amarent, omnes venerarentur. Inter hæc Henricus præfus Treuirensis ab hominum
cætu

cætu ad tribunal supremi judicis per mortem citatus, dedit occasio-
nem VVolfango ad priora confilia vitæ priuatæ & religiosæ rede-
undi. Sed Bruno Colonensis Archiepiscopus, vir ipsius VVolf-
gangi testimonio summæ religionis, intercipere cœpta VVolfangi
(qui se jam dignitate decurionatus abdicaret) inuitauit, omnibusq;
rationibus apud se retinere institit. Cum perseuerantē in cœpto vi-
deret, ne sancta ejus cogitata retardaret, faustis abeuntem votis pro-
secutus est. quem parentes vltimâ senectute fessi, ingenti gratulatio-
ne receptum complexi sunt, séq; tanquam beatos prædicabant, qui
ante obitum filium, & talem filium superstitem viderent. Sed enim
hoc illis gaudium (vt omnia humana breui finiunt) caducum fuit,
subitoque in lacrimas vertit, cùm inteligerent filium id moliri, vt
nomen, titulos, opes, hæreditatem, parentes ipsos, & spem poste-
ritatis omnem abdicatus destitueret, & in sola loca, siluas, aut certè
apud religiosos viros se abderet, nouumque genus vitæ ordiretur.
rogabant, virgebant, ne se spes ynica familiæ desertum iret, cogitaret
ipius Dei, quem sequeretur, imperium esse, parentes in primis co-
lendos; expectaret saltem fata parentum ante fores jam supremum
illorum diem expectantia: ne se cogeret ante mortem mori. His &
hoc genus pluribus, quæ caro & sanguis, atque in primis hostis re-
ligiosorum cacodæmon suggerebat, fatigabant animum VVolf-
gangi, cùmque à coeptis abducere nitebantur. Sed altiores egerat
radices virtus VVolfangi, quām vt vllis parentum querelis aut la-
mentationibus conuelleretur, vt qui probè nosset vocem Christi,
qui plus amat patrem, aut matrem quam me, non est me dignus. Itaque erudi-
to responso eo deduxit parentes, vt abeundi veniam illi libentes vo-
lentes impertirentur, cum dixisset, magnas se gratias illis debere de
singulari benevolentia, & hæreditate ex asse sibi assignata: se enim
uelero nullis opibus indegere, tali se principi in obsequijs fore, qui
omnes reliquos potentia & copijs longè superaret. Rati parentes,
vt hoc genus hominum non assequitur obliqua dicta sapientum,
illum de nescio quo Imperatore aut Pontifice cogitare, ad cuius
aulam se conferret, faustis omnibus abeuntem prosecuti sunt.
Sed VVolfangus cæli terræque Dominum intelligebat, ad cu-
jus castra à parentum complexu latus auolauit, contulitque se ad
Meinradi in Helueticâ solitudine Cœnobium, hodiéque toto orbe,
& maximè per Germanias terras summâ religione celebratū, quod ^{A.C.}
nuper Christophorus Hartmannus vir eruditus & religiosus latinis ^{968.}
literis eleganter illustrauit, primâque ab constitutæ ædis origine res
ibidem

D E S. V V O L F G A N G O

ibidem per præsides Monasterij gestas, Sallustiano calamo descripsit. Hic VV Wolfgangus comam vestemque posuit, & attonsus in verba S. Benedicti jurauit, oblitus se ex sanguine illustrium Comitum Pfallingensium, Veringanorum, Reidenfeldenium oriundū, in ordinem reliquorum redigi voluit, omnibusque singularia pietatis, subjectionis, & sanctimoniae documenta per exercitationem religiosam præbuit: ubi etiam ad decurionatum à reliquis euectus: quā tempestate S. Vdalricus pontifex Rhætorum Augustanus illuc religionis & veteris consuetudinis causā diuertit, repertumque ibi VV Wolfgangum, jam eruditionis & sanctitatis gloriā florentem, sacris initiauit. Exin impulsu numinis, animum ad barbararum gentium animos Christianā lege erudiendos contulit, pacēq; & commeatu à Gregorio Abbe cum socijs impetrato, Pannonias superiores & inferiores, omnēmque Bohemiam auspicijs D. Pilgrini, seu Peregrini Batauorum in Boicā Episcopi, quinque millia Vgorum cælesti baptismatis fonte tinxit, Christōque transcripsit. Quāquam domestici annales hic non nihil variant, narrāntque nihil operē premium fecisse VV Wolfgangum apud Pannonas. Ego publicos scriptores fecutus, nihil sine teste commemoro. Pilgrinus seu Peregrinus, cognitā virtute VV Wolfgangi, apud Othonem alterum egit, vt pontifex Ratisponensis crearetur: qui cum consilio sacro Ratisponensis Ecclesiæ rem cō deduxit, vt consensu omnes in nomen VV Wolfgangi cōdiceret, prēter ipsum VV Wolfgangum, qui se Gregorio Coenobiarchē Eremi subiectum testatus, sine ipsius consilio negauit posse infulam induere: Gregorius Antistes super cā re consultus Pilgrino reliquisq; auctor fuit, vt VV Wolfgangus in Pontificem Ratisponensem consecraretur. A Friderico demum Salisburgensi Archiepiscopo, gratulante Germaniā, & potissimum Boicā, Bohemiāque, quam Ratisponensis curabat, applaudente, solemnī religione consecratus est: qui mox animum ad mores religiosarum Virginum prolapsos adiecit, & Monasteria inferius superioriisque appellata, emendare nequicquam institit; Virginibus Canonissarum prærogatiwas caussantibus, opera præsulis elusa est, donec nouo contubernio S. Pauli nouis tirunculis Christi excitato, nouisque legibus confirmato, optimo nouitium Virginum exemplo, veteres illæ suam viuendi libertatem & licentiam erubuerunt, volentesque subjectæ VV Wolfgango, correxerunt. Inde ad consilium Canonicorum reuersus, eosdem cum vniuerso ordine sacro sanctis moribus instituit; demum populum ipsum magno concionandi, hortandi, visendi, curandique labore, non sine cælestium prodigiorum suffragatione, à prauis vitiorum corruptelis

Aventin.
Hundim.
Annales
Helvet.

A.C.
972.

corruptelis, ad Christianam disciplinam reuocauit. tantum in vniuersitatis virtute situm est, cajus nutum omnes sequuntur, cum exemplo ad recte sancteq; viuendum prouocantur. Videant praesules, a quibus caeleste numen rationem subiectorum exigit, quomodo excusare velint aliena populi peccata, qui sua non poslunt. Hæc disciplina populi, sacrorumq; & ciuilium ordinum adeò celebrauit VVolfangi gloriam, vt ab omnibus velut unus è caelitus in terram delapsus coleretur; qui popularis applausus adeò affixit animū illius, vt ad alpes Noricas, Falconem montem, saltumq; ad lacum Abernum pertinetē, haud procul Salisburgo confugeret, ibique totum quinquennium in ultimā vitā inopiā, sed magnā caelestium gaudiorū copiā inundatus traduceret, prodigijs clarus, cùm varia terriculamenta phasmatum, phantasmatumque architectus technarum dæmon objectaret, vt montes inter se collisi, medium inde VVolfangum elisuri viderentur, cùm ex durā silice largos vndarum fontes iectu pedi educeret, cum fortè jaētu securis, quā impacta erat rupi, ædiculam constitueret, quæ hodiēque summā religione, magnāq; peregrinorū frequentia celebratur. hanc omnem vitā rationem in solitudine transactam, mirandāque VVolfangi opera, loci habitum, sacellum, lacum, alpes, heroo pede non minus canendi artificio, quām medendi peritiā, vsique clarus, Philippus Menzelius descripsit: cuius illustre carmen libet subjecere, quod ea, quæ extremo calamo attigi, ille largā venā exequatur.

Sueuorum sublime decus, sed major olympi

Gloria, magne, Deoque idem dilecte, Sacerdos,

Hos, & Pontificum, VVOLFGANGE, medulla sacrorum:

Hæc ne adeò loca sola, & inhospita teclata ferarum,

Sylvaeque, scopulique affuxta cacumina nimbis,

Posthabito luxu, splendorēque & urbis, & aulae,

Arriserè tibi; Fastis nam testibus olim

Quum fugeres contagem hominum, vitamque profanare,

Pertusus, sancto veterum de more parentum,

Sponte remouisti te montes exul in altos,

Discludens humiles calesti peccatore curas.

Hic Halopyrgæas inter memorabilis Alpes,

Pinifer exhibuit tibi durum Falco cubile

Sardanapalæi proplumis, murice & auro.

Exesum gelidi montis latus; affera saxa

Et caligantem latebrosam in rupe recessum.

Hic simplex epulis jejunia vietus inemptus.

Conditisq;

DE S. UVOLFGANGO

Condit'que fame, tenui, creberrima, mensa
Lenijt: atque audiā Bacchi sine munere fregit
Unda sitim: quæ Mosaico (mirabile) ritu
Te baculo tundente solum, de rupibus imis
Extitit, en, subito saliens: & diuite vena
Purior argento per saxa arentia rupit.

Nec tibi, qui sanctosque patres, natumque Tonantū
Ipsum adeo solitus deserta per avia strctis
Appetere insidijs, multa & vafer arte satanas
Absuit ignipotens. Namque ut feruenter ad astra
Erectos animos, & nil mortale morantes
Deprimeret gelida coiens formidine sanguis,
Tesspectris malus ille cauis, & imagine falsa
Terrere aggreditur. Videas nutare minaces
Falconis scopulos, aduersique ardua montis
Te super horrendo jam jam impendentia casu
Conuelli, rapidoque tonare fragore ruinas.

Talia, mentitis magnum per inane figuris,
Impostor volitans stygius simulacra ciebat.
At nihil his actum: tu contra pectore firmo
Supplicibus placidum conuersus ad aethera votis,
Terfas impavidus: stragemque edentia tergo.
Et manibus passis obnitens marmora fulcis.
Iamque patent fraudes, & inania via fatiscunt
Illa, precum & valido impulsu difflata tuarum:
Ut pice nigrantes quum disjicit aethere nubes
Obductas Aquilo, soleisque serenaque reddit.
Ipse etiam cautes veteris vestigia facti
Admiranda, hodie spectantibus obvia, seruat
Insignita tui capitii, manuēque cauata
Appressu: diaq' crucis victrice trophæo
Altè inscripta, oculos passens, animosque legentum.
Nec procul inde, lacum quā mons Falconis Abernum
Despicit, erigitur frondosus in aera vertex:
Unde manu ancipitem, stans celsa in rupe, bipennim
Corruptam quatiens (fundandi illustre facelli
Augurium) es vacuas quandam jaculatus ad auræ.
Illa volans, vim supra hominis, solitumque tenorem
Longius & Diuis acta impulsoribus ipsis,
Vestigando aciem circum huc illucque ferenti,

Vallū

Vallis in umbroſa tandem tibi colle reperta eſt,
Fatali depaecta ſolo. Nam tanta ſecutus
Omina, cælicolum regi pro tempore paruam
Hic properans ſtruxti ſaxis rudioribus ædem.

Quid loquar, ante fores, templique in limine primo
Marmore & rupis molem, indubitataque monſtra?
Fortè fatigatos ſomnus tibi longior artus
Preſſerat, in festi jam clarum manè diei
Producet: quium tu domitor, censórque tuimet
Ante alios aſper, tibique ipſe ignoscere durus,
Ut ſua tam lentum mulctaret paena veternum,
Hæc ad ſaxa ruens, plantasque manuſque pedesque
Feruidus aggrederis violento allidere pulſu.
Ecce autem (res mira) manus, plantasque pedesque
Accipit immersos, natuum obliita rigorem,
Nuda ſilex: ceditque locum mollifima tactu,
Ductilis in morem argillæ, ceræne liquentis.

Cetera quid fando miracula mille retexam?
Siue tuis olim precibus, dum vita maneret,
Seu mundi cuecto te post melioris ad arces,
Quæ patrata fuere, hodieque ſtupenda patrantur:
Signatis equidem tabulis, & testibus illa
In luce, inque oculis hominum versantur, & ore.
Hæc omnis templi paries, poſteſque ſacrati,
Undique picturis fulgentes, vndique signis:
Quæ ſuſpensa tholo, varijs & partibus orbis
Votorum poſuere rei, donaria monſtrant.

Bene erat VVolfango ſoli cum cælitibus in ſolis locis agenti;
ſed male ouilibus à tam beato fidóq; magistro pecoris deſertis. Sub-
duetus erat repete, & ex omniū oculis euauerat ſanctissimus gregis
cuſtos; nec, quāuis per multos emiſſarios quēteretur, vlla poterat ve-
ſtigia preſulis deprehēdi: donec viſum Deo, virtutē altissimis montiū
valliumq; clauiſtris ſeptā pdere, ptractámq; in excelſo collocare, quo
orbi Christiano in omnēm futurā posteritatē luceret. Venatore da-
mas & capreas ſequentem fors ad mapale VVolfangi detulerat, qui
illico agnouit antiſtītē ſuū, vix tamen ob inediam & negleſti corpo-
ris incultū agnoscendū; cuius aſpeſtu vehementer territus preſul, ti-
muit, ne domū nunciaret, inuentū eſſe tot aſnis deſideratū gregis de-
ſerti cuſtodē. Nec animi falſus; ille enim ſimul in vrbē eſt regreſs⁹, re-
ad consiliū publicū tulit: populūq; ſimul & magistratū tam ſacrum,

R quam

DEYS. UVOLFGANGO

quam ciuilem incredibili gaudio cumulauit, vt ex communi sententia legatio honestissima ad eum reuocandum mitteretur. Peruenere delecti viri, duce venatore, ad cubile VVolfgangi, nouoq; exhausti pontificis vultu attoniti, demum in lacrimas iere, & genua supplices complexi, rogabat, quid in illum vel populus, vel vterq; se natus peccasset, quod ope suâ & presentia tot annis vrbē & subiectos destituisset? gregem sine pastore, sine patrono clientes, sine ope miseros relietos, daturū illum graues apud Deū hujusdesertionis rationes. Rediret porro, & se suis desideratissimū patrem velut natis restitueret. Cū multa in eam sententiam dixissent, obsequi tamen VVolfgangus recusauit: se numinis impulsu à strepitu vrbis & populi secessisse; irent, juberent, crearent alium suo loco pontificem; sibi decretum, pedem non efferre. Perculsi hac tergiuersatione Episcopi, admouent firmiores arietes legati, & grauissimis rationū momentis vrgēt, cum interminatione etiam, vi rapturos, nisi sponte sequeretur. surrexit, suōque facello & gurgustio salutato, abiturice coepit; ipsa ædicula versa dicitur, quasi suum incolam comitatura, antistitemque illi præcepisse; quietceret, futurum vt à frequenti populo coleretur. Vbi cursor in vrbem renunciauit præfulem reuenire, tota ciuitas gaudio exultans se obuiam VVolfango eiecit, venientemq; cum faustis acclamationibus, lacrimis juxta ac letitiā permixtis exceptū ad summam ædem S. Petri certatim omnes deduxere, suóq; throno reddidere, & multos inde dies tamquam Diuo etsi viuo adhuc, festos celebrauerē. Inter hec gratissima fama optatissimi reditus VVolfangi ad regiam Othonis Augusti delata moquit imperatorem, vt Episcopum post composita domi negotia ad se euocaret, cum illo de vniuersi imperij summā, religione, disciplinā, consilia positurus. Vbi aduenit, dum gratulatur illi felicem redditum Imperator, & alia atq; alia querit & consulit, inter tractandum accedunt Legati Bohemiæ, docēntque, quo statu religio dudum jacens veretur, quantopere præsenti, non remoto curatore ea indigeat; nunquam Bohemos operæ fructum ex religione laturos, nisi suum ipsi præsentem pontificem intucantur, & se ad ejus præscripta conforment. Placuit VVolfango tam justa petitio, petitaque abeundi ad suos, quibuscum consilia conferret, potestate, quæsivit ex senatu suorum patrum, quid censerent de nouo pontifice Bohemis concedendo. Rejicientibus plerisque omnibus petitionem Bohemorum, nihil detrahendum de censu Ratisponensis Ecclesiæ, in cuius auctoritate & ditione esset Bohemia. Quod si nouum suumque Episcopum desiderarent, noua illi vectigalia assignarent. Obnixus contrā VVolf-

VV Wolfgangus omnino cedendum etiam bonis videri, quæ Bohemi contulissent, ne animorum jaeturam facerent utriusque; salutem omnium in primis curandam: nihil defuturum ijs, qui Deum pio cultu venerarentur. Renūiat Imperatori, velle se postulatis Bohemorū annuere; créatq; Adalbertum dignum loco & cathedrā virum, qui suā fidē postea apud Prussos etiam sanguine pro Christo fuso sanxit.

Coluit VV Wolfgangum singulari veneratione Henricus Bojorū princeps, domo etiam Bojus, vt videtur, non Saxo, atque è Schiereni familiā propagatus, vt infrā in S. Henrico Imperatore, ejus filio, ostendam. Huic ergò Henrico erant virilis stirpis gemini adolescentes, Henricus (vt dixi, Imperator, & Diuis accensus) & Bruno demum Pontifex Augustanus; totidēmque muliebris, Gisila seu Gisela & Brigitta. Hos VV Wolfgangus optimis formabat moribus, ac velut Magister instituebat, quod Dietmarus docet.

Nutrit præclarum VV Wolfgangus præsul alumnū,

Qui sequitur Dominum toto conamine Christum.

Quid ergo miraris ad eandem virtutem aspirasse Henricum sui præceptoris æmulum? *Da hujusmodi doctores, & habebis sanctos Imperatores.* Iam autē præuiderat VV Wolfgangus cujusq; ex liberis Henrici futurum vitæ statum, & cùm adolescentuli essent, quasi jocabūdus Henricum regem, Gisilam reginam, Brunonem Episcopū, Brigittam antistitam vocitabat, eiúsq; vaticinium euētus verū docuit. Henrico pōst Imperatore, Brunone Episcopum Augustanum agente, Giselā regi Pannorum nuptā. Brigitta contubernio Virginum Ratisponæ præfuit.

Angustē prouenerat annis sequentibus frumentum, & inopes fame cruciabātur; cùm accersitis œconomis imperauit, vt apertis granarijs messem petentibus, procūlq; aduentibus venderent, daretq; quantū poscerent, eā lege, *vt dimidiata pauperib. gratis elargirētur, eōq; nomine pretiū diminuebat.* domi quotidie suā liberalitate miserorū inopiā subleuabat, vt greges pauperū ad aulā usq; penetrarēt. Inter quos sur vestiarius incus toditum ipsius pontificis conclauē irrepit, & cortinæ parte abruptā dum euadere conatur, ex fugā reprēsus ad VV Wolfgangū adducitur, furti cōuincitur, dignusq; furcā ab domesticis conclamat; stabat miser in medio ad tribunal judicis; se debat contra misericordia, & qui dānare debebat reū, cōcepit eūdem defendere; sed vrgentibus domesticis, quesiuit ab infelice, quid tantum facinus sit ausus? vides, inquit miser, pannos meos & centones; quesiui vestem, quā tegerem nudum corpus. Et VV Wolfgangus ipfos

R 2 culpan-

D E S. U V O L F G A N G O

culpandos dictabat, qui conclavis tutelam accepissent, reumque
veste meliore donatum dimisit. Ita suos VVolfgangus vltus est præ-
datores. Ex aduerso mensæ pauperes collocauit quotidie, quibus
de suis apponi jussit. Analecta alijs, & præsertim familijs inopia
pressis mislitauit, ita tecte, vt rari pietatem notarent, *quod sinistram
nolle conscientiam, quid dextra largiretur.* Votis assidue vacabat, præsertim in-
terno etu clam se in ædem sacram illatebrabat, ibique obiectis por-
tarum claustris cum Deo familiarius egit, nec ante desinebat, quam
genibus sedens fatigatus in somnum laberetur. Ita ad preces usque
matutinas frequenter totas noctes traducebat. tempora quoque
sua domi negotijs tractandis alia silentio destinabat, nec post com-
pletas diei preces vocem ullam mittebat amplius, tanquam in reli-
giosa anachoretarum disciplina degeret. Iam mira, quæ passim præ-
ter usum communis vita patravit, & multa, & præclara sunt, singu-
larique volumine describenda. Proscriptis ex hominum possessio-
ne dæmones; excitauit fato functos; reduxit furiosis mentem; tra-
nauit cum Othonis exercitu obstantia flumina; aliaque sanctitatis
certissima argumenta, quibus apud omnes, quantumuis ipse oc-
ulta vellat, clarebat.

Demum administrato per annos duos & viginti pontificatu
Ratisponensi, cum negotiorum causa Pechlarium peteret, quod op-
pidum est in Austria inferiori, hodiisque ditionis Ecclesiae Ratispo-
nensis, consensa naui, secundo Danubio delatus est Puppingam,
locum id temporis Batauorum, vbi rapidâ correptus febri deporta-
tus est in ædem S. Othmari, qui jam olim prædicterat illi fore, vt in
suo sacrario è corpore migraret. Ibi regressus in memoriam præteritæ
vitæ, omnes labes, quas quidem perexiguas fuisse, par est credere, per
lacrimas & confessionem deleuit, Virginisque filium magno cum
sensa pietatis vitæ futuræ arrabonem, in Eucharistiâ sumpsit, præ-
sentibusque vehementi oratione commonitis, vt vitam homine
Christiano dignam colerent, tanquam omnium dictorum facto-
rumque rationem ad tribunal Christi reddituri, se humi ante fron-
tem altaris vultu terram spectante collocari jussit. Et cum æditius
ac famuli à cubiculis, turbam confluentem conarentur templo exig-
ere, negauit sanctus vir id recte fieri; permitterent populum præ-
fulis mortem, cui omnes vitam deberent, spectare: non esse erube-
scendam naturæ legem, cum auctoritatem spectante mundo voluerit
palam in cruce nudus emori. Tum commendatis Deo se & subjectis
suis, oculos in mortem clausit, sidusq; illud, quod in ortu mater co-
spexerat, extinctum est, immò verius, accensum & astris illustratum.

Familia

Familia, præfule destituta, in maximum coniecta mœtorem, funus pro præsenti copiâ instruxit. Aduertit cælestè numen ad id loci Hartvicum Salisburgensem Archiepiscopum, cum Illustri viro Arabone procuratore Prouincie, id quod pridie S. VVolfgagus futurum denunciârat, jussératque ad ornari conclavia; cui reſyt fides effet, signi loco factum naufragium saluis vectoribus indicauit, neq; secus fuisse euentus docuit. Septimo inde die funus Ratisponam illustratum, cui summâ in æde S. Petri justa funebria persoluta. Sed pauperum, viduarum, & pupillorum lacrimæ & lamenta corpus pontificis humectarunt, questi se patrono, altore & parente orbatos. Secundùm piaculares ceremonias, corpus in S. Emmerami æde conditorio clausum est, & post duos & quadraginta annos à Leone IX. ^{A. C.} Pontif. Maximo (cùm in Germanias pacis inter Henricum III. & 1032. Regem Pannorum conciliandæ effet profectus) propter affidua, quæ narrabantur & siebant prodigia, inter cælites colendum præcepit. Latuit postea in cryptâ apud S. Emmeramum annos 1077. præterito demum anno à VVolfgango altero nominis hujus post S. VVolfgangi Ratisponensis præfulis antistite repertus, & summâ cum religione, publicaque celebritate translatus, nouoque sacrario honoratus.

Admiranda S. VVolfangi singulari volumine patriâ & latinâ voce conscripta leguntur, quæ non est necesse hic collocare. Supremus mundi præfulus Christus orandus, ut mille nobis VVolfangos submittat, qui Ecclesiam in pristinum splendorem restituant.

